

HVALPETEST

Tirsdag den 8. december 2008

Kennel PA-DI Sinclair

*v/ Helle og Hans Peter Percy Sinclair, Fjellerup Bygade 36, Fjellerup, 8585 Glesborg
Telefon 98 94 98 04 - www.pa-di.dk - e-mail: sinclair@c.dk*

*Apoletano´s Only You In My Heart
- Terne den smukke, stolte mor*

*Indian Hills Heir To The Throne
- Simba den stolte far*

INDHOLD

- Bøger som man bør læse/anskaffe sig og helst før man får hund
- Andre træningssteder, vi på det varmeste kan anbefale man tager kontakt til med henblik på at få hverdagen til at fungere for både hund og ejer
- Hvorfor en hvalpetest?
- Generelt om kullet
- Generelt om den første tid, socialisering
- Gode råd
- Hver enkelt hvalps test
- Hvad betyder en A, B, C, D, E eller F-hund?
- "Alene-hjemmeprogram"
- "Renlighedsindlæring"
- "At bide en normal adfærd"
- Socialisering - hvad er det?"

BØGER SOM MAN BØR LÆSE/ANSKAFTE SIG og helst før man får hund:

- 1) *"Fra hvalp til HUND"* af Irene H. Jarnved - Aschehoug - ISBN 87-11-16229-5 (boghandel)
- 2) *"På talefod med hunden - de dæmpende signaler"* af Turid Rugaas ISBN 82-92189-00-9
- 3) *"Klikkertræning for din hund"* af Cecilie Køste & Morten Egtved ISBN 9 788292 189023

ANDRE ANBEFALINGSVÆRDIGE STEDER FOR TRÆNING

- ☛ Veksø: Dyreoasen v/Bitta Wöhliche, Ellevej 3, 3670 Veksø Tlf. 28333770 - e-mail: dyreoasen@hund.dk - hjemmeside: www.dyreoasen.dk
- ☛ Lyngby: Kæledyrskompagniet tlf.: 26 270 272 - www.kaeledyrskompagniet.dk
- ☛ Hellerup: Den Holistiske Dyreadfærdsskole tlf.: 39 61 34 14 - www.the-animal-behavioural-school.dk
- ☛ Herlufmagle/Næstved: Et Glad Hundeliv tlf.: 70 22 20 21 - www.etgladhundeliv.dk
- ☛ Kolding: Kolding Hundeadfærdscenter tlf. 75 57 57 17 - e-mail: khac@mail.dk
- ☛ Hørsholm: Hundeskolen 4 Poter tlf.: 31 12 10 28 - www.4poter.dk
- ☛ Hellerup: Glade Dyr tlf.: tlf.: 40 62 64 23 eller 39 30 64 23 - www.gladedyr.dk
- ☛ Århus/Odder: Hundeadfærdsinstruktør Maria Andersen tlf.: 24 45 17 93 - e-mail: centa@teliamail.dk
- ☛ Århus/Odder: Jysk Hundeakademi v/ Hundeadfærdsinstruktør Tor Zachariassen tlf.: 26 28 02 49 - e-mail: tor-zach@sport.dk - www.jyskhundeakademi.dk
- ☛ Fyn: Hundeadfærdsskolen Fyn v. Camilla Fjeldsø - Skræppedalsvej 23, 5592 Ejby - Tlf.: 51 92 11 96 - www.hasf.dk - e-mail: camilla@hasf.dk

HVORFOR EN HVALPETEST?

Det vi ser i testen er et udtryk for, hvad hunden indeholder (og som kommer til udtryk efter kønsmodning) og derfor også en ide om, hvad hunden ikke indeholder i forhold til et møde med vort samfund og vore forventninger. Derfor er vore råd og vejledning baseret på det vi ser i testen. Gør man praktisk brug af dette, vil man gøre både hunden og sig selv en tjeneste i kampen for forebyggelse af det vi mennesker kalder for "problemhunde". Med dette mener vi også at almindelig lydighedstræning ikke har noget med hundeopdragelse at gøre – der er meget mere end det og vort mål er at tilpasse både hund og familie til hinanden og omverdenen!! I bund og grund handler det om at opbygge en relation via succes og motivation. Hunden ser os ikke som en hund, vi er ikke samme art og derfor er grundlaget en relation og ikke et spørgsmål om hvem der bestemmer i ordets negative forstand (læs måske "magt" eller "lederskab"). Det handler om kommunikation og kommunikation går 2 veje. Derfor hviler der et ansvar på mennesket i form af at lære hundesprog, basale behov og adfærd.

Kuldet:

- 🐾 Kuldet består af 5 hvalpe (3 hanner og 2 tæver).
- 🐾 Kuldet er født den 17.10.08 inde i huset og tilbragte de tre første uger af deres liv i soveværelset. Herefter flyttede de i stuen, hvor de har været sammen med moderen og har haft kontakt til familiens 5 andre hunde.
- 🐾 Hvalpene dier stadig to gange dagligt - ren råhygge at få lidt dessert!
- 🐾 Hvalpene har mødt mange fremmede mennesker.
- 🐾 Der er iværksat socialisering som huslige lyde mv. Hvalpene har kørt i bil adskillige gange og har også haft deres første debut på stranden. Der er blevet spillet guitar og sunget sange for dem, så der har ikke manglet noget.
- 🐾 Hvalpene får Royal Canin Large Breed hvalpefoder.
- 🐾 Faderen bor ikke hos opdrætteren men i Sverige.
- 🐾 Hvalpene har fået ormekur i en alder af 16 dage og 26 dage. Hvalpene blev chippet den 27/11 og vaccineret den 8/12 - '08.
- 🐾 Kuldet er i fin kondition, kontaktsøgende i trygge omgivelser, glade og livlige.
- 🐾 Hannerne har haft lidt hvalpeknaver, men ellers har ikke været sygdom af nogen art og ingen af hvalpene viste tegn på dårlig trivsel.
- 🐾 Ingen af hvalpene reagerede negativt på lyde, men man bør alligevel fra start arbejde hermed - man får det forærende ved at starte nu og ikke vente på en eventuel negativ oplevelse!

- ✎ Alt i alt et meget harmonisk kuld med store forskelle individerne imellem. Dette kan man kun glæde sig over☺

Socialisering og den første tid med hvalpen:

- ✎ Der er iværksat delvis socialisering som f.eks. huslige lyde såsom støvsugning mv., Hvalpene har været på adskillige bilture, på stranden, lyttet til guitarmusik samt sange osv.
- ✎ Hvalpene har masser af kontakt fra hele familien og der kommer en del fremmede.
- ✎ Alle hvalpe har brug for massiv, positiv og aktiv socialisering, hvilket vil sige at man bør bruge det første $\frac{1}{2}$ år (den allervigtigste periode og nemmeste til indlæring heraf er fra 5 uger til 14 uger) til at komme rundt i by, på strand, i skov, indkøbscentre, stationer, hundeskove/møde så mange racer som muligt, børn/voksne, flyveplads, busser, andre dyrearter, hat, briller, stok, kørestol - ja alt hvad man overhovedet kan tænke sig at hunden vil komme ud for at møde senere i livet. Massiv = meget. Positiv = god oplevelse for hunden. Aktiv = der skal ske noget, måske bare det at hunden stille og roligt suger indtryk til sig og ligesom udtrykker "ok, det var det". Hermed menes at man aldrig må trække/tvinge en hund til noget. Er den usikker (bliver lang, sætter eller lægger sig) ja så hjælper det ikke at sige "du skal ikke være bange" og så trække den med. I stedet for bliver man ved hunden og lader den tage det i det tempo, som den har brug for og måske aflede ved hjælp af gode guffer og små sjove øvelser, som hunden kan. Man kan også indlære øvelsen "rør" og på denne måde hjælpe hunden med baggrund i tillid til din egen hånd, hvor hunden har rørt med snuden 1000 gange og fået ros. Denne sidste øvelse kan give tillidsbrister i et uopmærksomt øjeblik, så derfor bør man lige gennemtænke situationen, før man hjælper hunden på denne måde.
- ✎ Alle hvalpe kan pludselig udvise naturlig forsigtighed i nye omgivelser. Der kan være flere årsager hertil: det typiske er at de ikke er helt trygge ved nye ting. Så derfor gælder for dem alle det ovenfor anførte omkring socialisering og det nedenfor nævnte omkring tryghed (men ikke overbeskyttelse). Det værste man kan gøre er at reagere på en hvalp der piber. På den anden side er det også ens ansvar ikke at sætte hvalpen i en situation, hvor den bliver nødt til at pibe. Dette handler om at lære sin hund at kende og forebygge, f.eks. ved sjove øvelser for at aflede, balance i aktiveringen og stimulering, så hvalpen er naturlig træt. Alle hvalpene er meget menneskekontaktsøgende (kendte mennesker) og derfor er det yderst vigtigt at socialisere dem meget i nye og kendte situationer, således at man ikke får en hvalp, der meget hurtigt lærer at det at pibe betyder kontakt og at andre end den kendte familie er ikke trygge. Som menneske er det næsten umuligt ikke at reagere, men hvalpen kan desværre meget hurtigt ende med at blive det vi

kalder for en "problemhund", der ikke hviler i sig selv. Så derfor ros hvalpen for stort set alt, socialiser massivt for på denne måde at bygge hvalpen op til at kunne håndtere vores moderne og for hunden uforståelige samfund. Man bør lægge et stort stykke arbejde i at fremmede mennesker er helt ok. Fordi man kender 8 mennesker, generaliseres der ikke til resten af verden: derfor brug tid herpå.

- 🐾 Alle hvalpe - uanset om man er hjemmegående - bør indlæres at blive forladt (man kan jo blive indlagt på sygehuset). Se vedhæftede indlæringsprogram. Dette gælder både i hjemmet og eventuelt bilen, men fremmede skal ikke bøje sig ind over. Det bedste er altid (også for at undgå at hunden hopper op) at sætte sig ned og lad hvalpen komme hen. Ræk ikke hænderne frem og klap slet ikke hvalpen/hunden oven på hovedet. Stryg den langs siderne, når den selv ønsker det!
- 🐾 Fordi man har købt en hvalp, er der ikke automatisk en relation (navlestreng/bånd) mellem hvalp og ejer. Dette skal opbygges og dette gøres ved forståelse og respekt, dvs. man bør sætte sig grundigt ind i hvad hundesprog er og handle herefter. Derudover opbygges en relation via tryghed (ikke overbeskyttelse eller frygt, der hurtigt giver indlært hjælpeløshed, der absolut er det værste et individ kan komme ud for, idet det er total afmagt), tillid og kærlighed. Tænk på det, som at man får en baby samt, hvordan man gerne vil behandles af andre mennesker og hvordan man omgås sine venner, herunder sin chef. Se det som et venskab, der skal plejes livet igennem. Hvis man gør brug af negativ attitude (herunder primært Nej, skæld ud, råben og skrigen) opnår man ikke en positiv relation, men stor risiko for tillidsbrister og et dårligt hund/ejer forhold.
- 🐾 Man bør også indlære hunden på lyde, herunder torden, fyrværkeri, skud og alle de besynderlige lyde, der findes i vort samfund. Hertil kan man købe CD'er: "Auritus" og/eller "Fyrværkeri, skud og torden".
- 🐾 Det bedste man kan gøre er at gå på kurser, hvor man sætter disse ting i højsædet via praktik og teoriundervisning, dvs. fokuserer på hverdagen sammen med en hund og ikke brugshunde- og lydighedsrelateret træning som "opdragelse" - se de tidligere nævnte steder ☺
- 🐾 Start allerede på dag 1 med at lære hunden at gå pænt (dvs. ikke trække). Hvalpenes flokdrift og naturlige forsigtighed er de første 4-4½ måned større end den naturlige nysgerrighed og brugen for at blive et selvstændigt individ, der øger sin radius. Derfor sæt halsbånd eller helst sele (ikke "gå pænt sele") og snor på og ros + guf hunden til skyerne, når linen er slap/glad. Det vil den stort set være hele tiden, fordi hvalpen ikke "tør" gå så langt væk. Om et ½ år, ja så ser det helt anderledes ud og så er det meget sværere at skulle til at indlære det.
- 🐾 Generelt bør man udnytte alt det man får forærende, dvs. det hunden selv tilbyder, så ros og giv guf hver gang hunden gør et eller andet du ønsker og påskønner og ignorer (totalt, dvs. ingen ord, øjenkontakt, skubben væk/ned..), når hvalpen gør noget der ikke påskyndes. Dette sidste kan ikke altid bruges. I fald

det for hvalpen er positivt, ja så bliver den naturligvis ved. Dette kunne være at snuppe maden på sofabordet. Forebyg ved at undgå at lade maden stå fremme. Men taler vi trække i snoren, hoppe op osv. er der logiske forklaringer på, hvorfor hunden gør det og hunden skal lære det og ikke skældes ud eller straffes for det. Den ved ikke, hvad vi ønsker! Al indlæring skal vedligeholdes og generelt vil det sige min. 3-4 gange om ugen livet igennem. Alle disse ting, vil I lære, hvis I vælger at gå til undervisning et af de nævnte steder.

- 🐕 Negativ kontakt (som f.eks. Nej, skubben væk/ned, stramme halsbånd og rykke..) er bedre end ingen kontakt og dermed kan det betale sig for hunden! Når noget kan betale sig, gentager man adfærden!
- 🐕 Hvalpen ville ofte komme hen til dig (inde som ude) og hver gang den er på vej, ville det være en god ide at kalde på den og så rose og give guf, når den er kommet. På denne måde får man også i starten "kom" forærende!
- 🐕 En hund er som en baby, dvs. man kan ikke kontrollere det at skulle tisse og pølse. Hunden skal have en historie, der er positiv. Start på dag 1 med at indlære renlighed - se vedhæftede program med Gustav som hovedperson.
- 🐕 Start allerede på dag 1 med alene hjemme indlæring. Udnyt, når hvalpen er træt. Har man mere end 1 hund, bør de også indlæres hver for sig. De bliver hurtigt afhængige af hinanden og fordi man har lært at være alene sammen, betyder det ikke at man kan være alene uden den anden - se vedhæftede program.
- 🐕 Når din hund (især hanhunde) går i puberteten - fra 8 mdr. - 15 mdr. bliver den ofte træls. Der er ligesom lukket, den ved ikke hvad den hedder og den leder desperat efter sin hjerne. Slap helt af. Lad være at slippe den, hvor du er nervøs for at den ikke kommer. Lad være med at kalde på den. Skæld ikke ud. Når den tilbyder et samarbejde, sig ja tak og kør med på dens præmisser. På denne måde ødelægger man ikke den allerede opbyggede positive relation. Bare vent med tålmodighed. Den bliver helt normal igen og så får du det positive 10 fold igen 😊
- 🐕 Du bør max. koncentrere dig om 3 ting ad gangen. I den første tid vil det være renlighedsindlæring, alene hjemme og socialisering i og udenfor hjemmet på både mennesker og miljø/ting.
- 🐕 Du bør aldrig have mere end 2 forbud. Hver gang du sætter et forbud op, sætter du også et krav til dig selv. Med for mange forbud og påbud er der ikke længere tale om kommunikation og relation, men et krav som man heller ikke kan sætte til en computer - så tænk tingene grundigt igennem 😊
- 🐕 Du kan oversætte din hunds alder til menneskeverdenen på følgende måde: 2 måneder = 2 år, 3 måneder = 3 år osv. Derfor stil ikke større krav end du ville stille til et barn!!
- 🐕 **Berner Sennen** er bl.a. avlet til vogterhund og det allerbedste man kan gøre er at komme væk fra hjemmet, haven, marken hver eneste dag sammen med hunden. Jo mindre de kommer ud i verden, jo mere vogtende over hjemmet kan de blive. Det

vil også være en rigtig, rigtig god ide i de første måneder at sørge for at der kommer masser af forskellige mennesker så ofte som overhovedet muligt ind i hjemmet. Dette for at forebygge at deres medfødte potentiale som vogterhund vil træde uhensigtsmæssigt frem efter kønsmodningen.

- 🐾 Hundens basale behov skal opfyldes, dvs. få lov til at søge mad, møde artsfæller og løse problemer min. 3-4 gange om ugen.
- 🐾 I og med bernerer har lang pels: start fra dag 1 med at børste hunden uden at den fastholdes, således at det bliver en nydelse. Giv f.eks. guffer samtidigt.
- 🐾 Klip en negl hver dag, kig i ørerne og rod ved tænderne hver dag.
- 🐾 En god ide kan være at indlære at have sok på og vedligeholde det (3-4 gange ugentligt), så er det nemmere, hvis hunden en dag får brug for det i forbindelse med at have skåret poten eller lignende.
- 🐾 Lad ikke fremmede (og helst heller ikke dig selv) bøje sig ned over hunden. Vi synes som store skyskrabere og på hundesprog ligner det en trussel/direkte angreb ☹️ Bed folk om at sætte sig i niveau med hunden om muligt.
- 🐾 Tænk på lange frakker, snore osv. - det kan vælte ned i hovedet på hunden.
- 🐾 Sæt dig meget ned til din hvalp, så undgår du også at vovse hopper op. Hopper den op: ignorer totalt og ros, når alle 4 poter er i jorden. Negativ kontakt ("nej", skæld ud, skub eller ryk) er bedre end ingen kontakt for et flokdyr og gør kun at din hund faktisk lærer at hoppe op og derudover er det ikke relevante ingredienser for opbyggelse og vedligeholdelse af en relation!
- 🐾 Da hvalpene er selvsikre hunde, kan det vi synes ligner magtkampe meget let opstå, fordi hunden måske ikke lige vil det vi vil. Man skal under ingen omstændigheder forsøge sig med fysisk magt, ryk i linen, tagen fat eller verbalt råben/irritation eller aggressiv stemmeføring. Dette vil kun give problemer. Hvalpene er hunde, der sagtens selv kan håndtere tingene. Det betyder også ofte at de selv vil sige fra og se på en sådan ejer, som et uegnet individ til at indgå i en positiv relation/partnerskab og så må de i sagens natur selv tage over.
- 🐾 En anden god ide er stor, stor variation i samvær og samarbejde. Traditionel lydighed dag ud og dag ind vil kede dem og så finder de selv på noget mere stimulerende. Kliktræning, hvor de selv må regne ud, hvad de skal (lige fra apportering til "cirkuskunstner"), vil være meget stimulerende og tilfredsstillende for dem. En masse hjernegymnastik (selvstændig problemløsning af problemer igangsat af ejer), næsarbejde i form af søgning af foder (dvs. ingen madskål), sporarbejde på en for hunden naturlig måde og muskelgymnastik i form af f.eks. balance på små træstammer, kuperet terræn osv. (med måde) vil alle være behov, der for alle 3 hvalpe vil betyde "interessant partner" og dermed værd at følge!! Hvalpene har brug for at vælge dig som partner - det er ikke noget du kan tage fra dem eller får med i købet!! De fleste hunde kan lære at samle ting op og det vil være en god ide at lære den at samarbejde. Brug det praktisk i hverdagen. Det er

glimrende aktivering og hunden føler at den gør et stykke arbejde sammen med jer.

- 🐾 Husk at lade være med at stole på at en hund ikke går væk fra grunden. Den er ikke ulydig og der er heller ikke tale om at man ikke kan stole på hinanden, men den reagerer bare som hund, dvs. med dens instinkter og den kan ikke andet (så det kan du trygt stole på) ☺ Så hegn eventuelt haven ind og du vil altid kunne føle dig tryk. Man bør da også tænke på at der kommer mennesker til hjemmet, som fx skraldemand, postbud.., som måske ikke er så glad for hunde.
- 🐾 Når der nævnes "magtkampe" skal det forstås således at hund/ejer relationen ikke er optimal, dvs. den er mere negativ end positiv. En hund og et menneske er ikke artsfæller og derfor vil hunden ikke forsøge at tage magten over et menneske, idet hverken flok, dominans og lignende simpelthen ikke ses artsfæller på tværs. Dette "magtovertagelse" er en mellemfolkelig sandhed opstået i starten af 1900-tallet, som desværre - trods tonsvis af videnskabelige beviser - ikke sådan er at aflive. Betragt din hund som en god ven og betragt dig selv som indehaver af en ganske almindelig forældrerolle. På den måde opstår der aldrig negative relationer (magtkampe).

Er man til store smukke bamser?? Nyder man pelspleje?? Vil man have en ven for livet, som er godmodig og altid er der for en, ja så er det nok en berner sennen man skal vælge og her er 5 gode bud på dejlige, harmoniske spilopper:

De enkelte hvalpe:

Tæve 1:

Denne dejlige tæve blev testet som værende en C-hund med pil nedad. Hun er knap så selvsikker og søger en del tryghed. Hun virker dog meget glad og nysgerrig, hun tager bare den tid hun tager. Hendes flokdrift samt samarbejdslyst er gode. Byttedriften er ikke så voldsom stor. Hun gør et stor nummer ud af at undersøge lokalet samt alt hvad det byder, og udviser fin naturlig forsigtighed. Hun er bare en lille tryghedsnarkoman som har det bedst i vante, trygge rammer. Dette skal derfor læres så hun vil være tryk i alle situationer. Hun vil være en yderst nem hund at samarbejde med og hun vil elske det. Hun er også en meget social hund som vil elske de mørke vinteraftener foran kaminen sammen med resten af familien.

Det bedste råd til en familie er:

Giv denne pige plads og lad hende undersøge verdenen i hendes eget tempo. Pres hende ikke ud i situationer hun ikke kan overskue og sørg for, at hun får masser af succes. Jo flere hurtige succesoplevelser, jo hurtige vil hun også lære, at verdenen

ikke er farlig at færdes i. Denne hvalp passer også fint til en familie, som gerne vil træne samt have en meget social hund. Særdeles velegnet til førstegangsejere.

Tæve 2:

Denne hvalp blev testet som en B-hund med pil nedad. Hun er mere sej end hendes søster, men pilen nedad viser dog, at hun alligevel udviser temmelig meget forsigtighed. Hun er hurtigere ude og føler sig mere tryk, men alligevel undersøger tingene i et moderat tempo. Der er en god flokdrift og "byttet/kaninskindet" vi bruger til at teste byttedrift med var også ganske interessant. Der er knap så meget samarbejdslyst, da hun alligevel er mere villig til at klare tingene på egen hånd. Hun er meget observant på ting omkring hende og vil gerne have et øje på alt, hvad der sker omkring hende. Fysisk kontakt er ok, men hun havde mere travlt med at komme væk så omgivelserne kunne bliver undersøgt.

Hun er også meget social, men der må også gerne ske andre ting imens vi hygger... Man må dog aldrig fastholde, men i stedet lade hunden gå, når den føler for det - det skal være rart at hygge og ikke noget, der føles som tvang.

Det bedste råd til en familie er:

Er et sted, hvor man kan acceptere at hun har en stor personlighed, sagtens kan selv og giver hende plads til at være den, hun er. Det vil sige en familie der ønsker lidt udfordring af en hund, der ikke bare gør alt som man siger ☺.

Der er ikke så meget samarbejdslyst, men dette kan dog sagtens læres - det kræver bare, at man som ejer er lidt mere spændende samt kreativ. Alle hunde kan trænes! Hun er en puttetrold, men vil samtidig gerne, at der skal ske noget.

Massiv, positiv og aktiv socialisering er vejen frem, ligesom at hun får lov til selv at finde på og tænke. Masser af ros/guf herfor, således at hun vil vedblive at hvile i sig selv.

En god ide er stor, stor variation i samvær og samarbejde. Traditionel lydighed dag ud og dag ind vil kede hende og så finder hun selv på noget mere stimulerende. Kliktræning, hvor hun selv må regne ud, hvad han skal (lige fra apportering, agility til "cirkuskunstner"), vil være meget stimulerende og tilfredsstillende for hende. En masse hjernegymnastik (selvstændig problemløsning af problemer igangsat af ejer), næsarbejde i form af søgning af foder (dvs. ingen madskål), sporarbejde på en for hunden naturlig måde og muskelymnastik i form af f.eks. balance på små træstammer, kuperet terræn osv. (med måde) vil alle være behov, der for hende vil betyde en øget selvsikkerhed, der ruster hende bedre til sammenstødet med vort samfund.

Han 1:

Denne hvalp blev testet som værende en C- hund. Han var ikke ligefrem den "hurtigste berner i skoven"☺ og tog sig god tid til at undersøge omgivelserne. Det skal så siges til hans forsvar, at han lige var vågnet fra sin tunnel så han skulle selvfølgelig lige have en chance. Han havde endda stadig søvn i øjnene da testen gik i gang☺ Han er lidt af en tryghedsnarkoman og tager livet i sit eget tempo. Han er bestemt ikke nervøs, men udviser blot en stor naturlig forsigtighed. Han kaster sig bare ikke hovedløst ud i nye ting, hvilket til tider egentlig er meget fornuftigt. Men er han først tryk er han meget rolig og i god balance med sig selv.

Der var en fin samarbejdslyst samt moderat byttedrift .

Hans flokdrift er også god - følger fint og langsomt, men har dog stor interesse i, at udforske omverdenen.

Han er en rigtig "puttetrolld" og er et meget socialt individ som vil elske lange nusse ture samt godt samvær under dynen. Pas dog på ikke, at overdriv, da han også gerne skulle lære at være et selvstændigt individ, som også sagtens kan klare opgaver på egen hånd. Overbeskyttelse giver usikre og uselvstændige hunde.

En god ide er stor, stor variation i samvær og samarbejde. Traditionel lydighed dag ud og dag ind vil kede ham og så finder han selv på noget mere stimulerende.

Kliktræning, hvor han selv må regne ud, hvad han skal (lige fra apportering, agility til "cirkuskunstner"), vil være meget stimulerende og tilfredsstillende for ham. En masse hjernegymnastik (selvstændig problemløsning af problemer igangsat af ejer), næsarbejde i form af søgning af foder (dvs. ingen madskål), sporarbejde på en for hunden naturlig måde og muskelymnastik i form af f.eks. balance på små træstammer, kuperet terræn osv. (med måde) vil alle være behov, der for ham vil betyde en øget selvsikkerhed, der rustet ham bedre til sammenstødet med vort samfund.

Det bedste råd til en familie er: Et sted, hvor man har den fornødne tid til at lade ham suge verdens indtryk i et tempo, der passer ham og bruge en masse tid på at tage ham med rundt i dagligdagen. Sørg for at han ikke hele tiden får kontakt, når han vil det og især have fokus på straks at lære ham at det at være alene er ok. Han skal bare have lidt rygrad og finde ud af, at verdenen ikke er så farlig.

Han 2:

Denne hvalp blev testet som en B-hund. Han er en sej karl, som ikke er bange for nye udfordringer. Han var på med det samme og tøvede ikke mange sekunder for at komme til at undersøge noget nyt. I forhold til den første han er ham her måske den hurtigste berner i skoven☺ Han er en enorm glad hund og logrede så meget under testen, at vi var bekymrede for, om halen skulle falde af.

Han besidder en stor flokdrift samt byttedrift. Samarbejdet var dog moderat, da han sagtens kan selv... Han er en meget selvsikker herre der ikke vil få problemer med at kunne klare sig i den store vide verden. Han udviste dog lidt naturlig forsigtighed overfor de nye ting i testen, men dette blev hurtig ufarligt og "så var det, det!" Han vil dog gerne snakke og nusse, men i hans tempo. Der er åbenbart andre ting her i livet, som er mere spændende☺

En yderst sej, glad og velafbalanceret lille bamse.

Det bedste råd til en familie er:

En B-hund er måske ikke det bedste valg til en førstegangshundeejer, da en sådan kræver lidt mere arbejde samt opgaver i dagligdagen. Her skal man også være yderst kreativ og interessant, hvis man ønsker en hund som skal samarbejde. Overhovedet ikke dermed sagt, at dette ikke kan lade sig gøre, men det kræver blot lidt flere kræfter. Har man disse fornødne kræfter vil denne hund også blive en fremragende samarbejdspartner.

Her har vovse masser af rygrad, men skal alligevel ligesom alle andre hvalpe ud og se verdenen og skabe sig nye indtryk.

Han 3:

Denne han også kaldet "bettemanden" blev testen som en C-hund med pil nedad.

Han var testen igennem meget forsigtig og søgte megen tryghed ved alles fødder.

Han er en hvalp man nærmest ikke kan lade være med at grine af. Han så lidt betuttet, lidt filosof - agtig ud og havde bestemt ikke travlt med noget som helst.

Det var nærmest som tænkte han: "Nå, men hvis du siger, at det hele er ok, så er det nok - men jeg vil alligevel helst være hos dig...".

Hans flokdrift er stor og han holder meget af tæt fysisk kontakt. Han kan meget nemt lære at dette er det bedste i verden. Man skal gå trinvist frem og huske at læse, hvad han sender af signaler. Han er ikke den mest selvsikre hund, så derfor skal han lære, at det hele nok skal gå, ved hele tiden, at sætte ham i nye situationer, hvor han får succes.

Han er meget social. Ved at socialisere intensivt sammen med andre hunde, vil han kun nyde at være både en del af en menneskeflok, men også en del af en større hundeflok. Dermed ikke sagt, at han skal frarøves sin egen personlighed og identitet (indlært hjælpeløshed) men hvile i sig selv. Støt ham positivt og lad ham tænke og finde på, således at han bevarer sin balance. Udnyt det, **men overbeskyt ham ikke, da han bare vil blive usikker!**

Det bedste råd til en familie er:

Han er en hund, der virkelig har en stor flokdrift og et stort behov for tryghed uden at dette må føre til at man ynker og overbeskytter. Der er dog ikke tvivl om at han er hund, der har brug for megen støtte til at møde vort samfund og derfor bør man her især koncentrere sig om massiv, positiv og aktiv socialisering. Derudover alene-hjemme træning og en masse ros/guf samt lade ham tænke selv. Til gengæld vil han i den rigtige familie hurtigt kunne vendes, således at han sagtens kan klare vores verden og man vil nemt kunne få et fantastisk samarbejde med ham. Han er en borte tryghedsnarkoman. Man skal kunne give ham plads og have tålmodighed til at lade ham tage den tid han har brug for.

Som allerede nævnt er det et yderst skønt kuld af hvalpe, som hviler meget i sig selv, men dog er vidt forskellige individer. Det er tydeligt, at se, at der fra opdrætterens side er gjort et kæmpe arbejde, som selvfølgelig skal efterleves når hvalpene kommer i deres nye hjem.

Hvad betyder det så, når en hvalp er selvsikker eller usikker - er en A, B, C, D, E eller F-hund?

Vi opdeler i 3 kategorier:

- Den første gruppe er indenfor de selvsikre, gående fra ekstrem selvsikker (A-hund) og en selvsikker, men samarbejdsvillig hund (B-hund).
- Den anden gruppe er indenfor den mindre selvsikre, gående fra den mindre selvsikre, men samarbejdsvillige (C-hund) til den mindre selvsikre, men uden samarbejdsvillighed (D-hund)
- Den tredje gruppe er indenfor den usikre, gående fra den usikre, men flokafhængig (E-hund) til den ekstrem usikre der gemmer sig i et hjørne (F-hund)

Der kan herefter gives pile op eller ned og det betyder at man må skelne til begge grupper.

Det nedenfor nævnte er kun gældende i fald hvalpene er sunde og raske, dvs. der tages ikke højde for f.eks. smerter, hverken fysisk eller psykisk (hård fødsel, en bogreol der er væltet), med mindre vi ved det. Det vil sige at en hvalp der gemmer sig, kan rent faktisk godt have smerter og derfor ønsker den ikke kontakt. Årsagen er derfor ikke en tillidsbrist eller manglende socialisering (kan også være medfødt - cirka 20 % fødes med ekstrem skyhed), men smerterelateret og vil da kunne rettes op med stor succes når smerten fjernes.

A-hund = meget selvsikker (kræver nærmest umenneskelige evner at få den til at samarbejde):

En hvalp der er meget selvsikker, viser at den er i stand til at klare sig selv, ikke afhængig af en flok og kan arbejde selvstændigt. En hund som denne ville være egnet til f.eks. et sted hvor man ville gøre brug af hundens evner som arbejdshund, f.eks. vagthund i et firma, eller hvor den skal fungere som vagthund i andre relationer (en gård måske). Selvfølgelig har den en flokdrift, men den kan sagtens fungere i eget selskab.

Hvis denne hund placeres i en familie med børn, vil den lynhurtigt gå sine egne veje (ofte også over de voksne familiemedlemmer), og kan give adfærdsproblemer, fordi familien tror eller mener hunden bør gøre som de siger. Hvis man uden sagkyndig hjælp prøver at sætte sig selv over hunden, kan det give flere problemer, især omkring den grundliggende relation. I form af knurren og bidmarkeringer vil hunden teste relationen. Hunden vil også opdrage børnene, og det inkluderer ofte småmarkeringer. Skal det lykkes, må man som ejer være ekstrem konsekvent, ikke

lade børn forsøge at opdrage hunden (da vil de ikke figurere som en trussel for hunden). Dette skal naturligvis ske på en sådan måde at hunden - på hundsk - selv ville vælge omgang med en sådan person, dvs. gøre sig fortjent til relationen via accept og respekt på en for hunden naturlig måde, dvs. det individ der er mest roligt, har størst overblik, tager flest initiativer, løser opgaver for hunden som hunden ikke selv er i stand til at løse mv., kort sagt: via positiv forstærkning og positiv omgang med hunden.

Hvis den samme hund placeres hos ældre, vil den også helt naturligt påtage sig det overordnede overblik, og her vil det være meget klogt som prof. ikke at pille ved dette, idet hunden ved at have overblikket vil være i balance og dermed rolig. Det kan blive en katastrofe at forsøge at lade den/de ældre overtage, idet denne kategori af personer sjældent har den fornødne kapacitet, idet de ofte har hunden som en erstatning for børn der er fløjet hjemmefra.

Placeres denne hund hos meget unge personer, kan det også give store problemer, idet sådanne personer ofte er meget flyvske og dermed ikke kan bevare den ro der fordres, i fald man på hundsk skal gøre sig fortjent til at påtage sig det overordnede overblik.

B-hund = selvsikker, men samarbejdsvillig.

En hvalp der er selvsikker, men samarbejdsvillig er ikke særlig egnet til førstegangshundeejere, da den kræver meget arbejde. Denne hvalp er f.eks. egnet til politihund, redningshund, servicehund (f.eks. kunne tage med ud til et plejehjem (kontaktglad overfor "alle"), større opgaver i og udenfor hjemmet (samle op, handle ind, tømme/putte i..), førerhund, jagthund og lignende. Denne hvalp har meget større flokdrift, dvs. bakker op omkring en flok, uden dermed at være afhængig.

Hvis denne hund placeres hos førstegangshundeejere som ikke har den fornødne tid til træning og samvær og ikke har sat sig ind i hundens adfærd, kan man hurtigt få samme problemer som ved en A-hund, dvs. den overtager og er familien ikke indstillet herpå, vil bidmarkeringer, knurren mv. hurtigt være måde vi fungerer sammen på.

Hvis den derimod får "et job", vil den blive en dejlig velafbalanceret hund.

Hvis den placeres hos mere erfarne, eller personer der er villige til at yde en stor indsats, vil den til gengæld blive en fantastisk samarbejdspartner.

I forhold til en A-hund, er det denne type hund man kan nå længst med uden konstant at skulle statuere sig, dvs. der er plads til en smutter og uden at skulle knokle ekstremt for at kunne bevare samarbejdskontakten.

C-hund = mindre selvsikker, men samarbejdsvillig.

Denne hvalp er særdeles velegnet til førstegangshundeejere og som socialhund (mere som en social støtte, men selvfølgelig med ganske almindelige opgaver og velopdragenhed). Den holder meget af at komme med alle steder, men kun i kontakt

med den ene person). Til psykisk og fysisk handicappede og generelt hos personer, der ikke skal have for megen "kamp til stregen". Dens primære force i relation hertil er at dens flokdrift er stor, dvs. den er afhængig af sin flok, men ikke på en klistret måde, dvs. den er ikke angst uden flokkens tilstedeværelse og kan godt klare sig selv, men ønsker det bestemt ikke. Den underlægger sig gladelig i en menneskerelation uden at man skal "slås" for det.

D-hund = mindre selvsikker og uden samarbejdsvillighed.

Dette er nok det værst tænkelige man kan ønske sig. Det er en hvalp der ikke kan finde ud af om den er sikker eller usikker og dette vil medføre kronisk stress. Samtidig vil den være verdens bedste potentiale for et alene-hjemme problem, fordi den ikke kan finde ud af om den vil være i en flok eller ikke. I et hvalpekuld stresser den samtidig alle andre tilstedeværende op. Dette er en hvalp der måske i meget prof. hænder kan fungere. Placeres den i ikke prof. hænder, vil den uden tvivl ende med at blive en hund der flytter mange gange, bliver lænket, isoleret i en løbegård eller aflivet.

E-hund = usikker med stor flokafhængighed.

En sådan hvalp kræver et hjem, hvor alting altid er det samme, dvs. i meget faste rutiner. Der skal helst ikke ske for meget. Hvalpen er ekstremt afhængig af en flok og hengiver sig meget gerne i en menneskerelation. Relationen skal på den anden side også være der, fordi en sådan hvalp slet ikke kan magte at være den der har overblik, men den bliver nødt til det, hvis en anden ikke gør det. Den kan meget hurtigt føle sig som en "social taber", hvis man ikke forstår at tage ansvar for hunden. Hvalpen ville fungere godt hos ældre med et par daglige skemalagte gåture. Hos ældre er det ofte sådan at dagligdagen fungerer.

Hvis en sådan hvalp placeres i en børnefamilie eller i en karrierefamilie, vil der meget hurtigt opstå adfærdsproblemer, fordi hunden ikke kan overskue de skiftende rytmer.

F-hund = ekstrem usikker, gemmer sig i et hjørne.

Hvis man ser en sådan hvalp til en hvalpetest, dvs. en hvalp der gemmer sig væk i et hjørne, er der meget stor sandsynlighed for at der er sket en tillidsbrist i forhold til mennesker eller omgivelser. Det vil kræve enormt at rette op, og aldrig blive optimalt. Der vil hele tiden være tale om "et skridt frem, 10 skridt tilbage". Tillidsbrister er det aller værste der kan ske, idet man som individ ikke bare glemmer. Hvis det kun er én eller to af hvalpene, i det kuld man tester, der udviser dette, er der næppe tale om manglende socialisering, men tillidsbrister!! og dette er vigtigt at bide mærke i, da det man lærer på godt og ondt i perioden 5-8 uger stort set er umuligt at ændre på

senere - uagtet hvor godt et hjerte man så end har, eller hvor prof. man er!! (Sker en tillidsbrist senere i livet, er det nemmere at håndtere og kan ende med succes). Det er heldigvis yderst sjældent at man støder på en sådan hvalp.

Alene (hjemme, bil...)

ADVARSEL: Mange vil forståeligt nok synes det ville være en rigtig god ide at kunne gå hjem og lufte hvalpen/hunden i sine pauser fra arbejdspladsen. En hvalp/hund kan lære at acceptere at blive forladt 1 gang om dagen. Ofte vil 2 gange eller flere kunne give et alene-hjemme problem (også selvom det er indlært) - medmindre man er hjemme i mere end 2 timer og haft et samarbejde med hunden!

Tryghedsøvelsens indledning

For en hund, der ikke selv har valgt at være alene, vil den normale adfærd være angst, fordi hunden som et flokdyr genetisk vilkårligt vil føle sig utryk ved adskillelse fra flokken.

Resultatet ses indenfor 4 hovedgrupper (eller kombinationer heraf):

- 1) Destruktiv adfærd (løse genstande eller ikke løse genstande (f.eks. dørkarm...))
- 2) Lyde (gø, hyl, piben, klynken, knurren)
- 3) Passiv adfærd (pacificerende adfærd - spiser ikke, søger ejerrelaterede steder og viser ej glæde ved ejers hjemkomst).
- 4) Urenlighed

For at forebygge ovennævnte skal man først og fremmest lægge stor vægt på at hunden føler tryk ved det der sker, altså den skal lære at det at være alene ikke er grundlag for angst. Dernæst skal man selvfølgelig sørge for at hunden er mentalt mættet overall, men især op til at man forlader den. Er hunden i forvejen meget knyttet til ejeren og f.eks. sover i sengen sammen med ejeren, kan man hurtigt komme i følgende situation: hvis hunden ikke kan være alene om natten,

kan den heller ikke umiddelbart bare være alene om dagen! For nogle hundes vedkommende kan man stadig godt have dem i sengen, hvis man på én og samme tid også lærer hunden at adskilthed også er tryghedsskabende. Ved at være konsekvent, kan man godt opbygge flokken som: vi er sammen om natten og om dagen er vi ikke, når man vel og mærke gør det før problemerne er opstået!! Er problemerne der først, kan det blive nødvendigt trinvist at stoppe afhængighedsadfærden (ud ad seng, fjernsignalering ...) og trinvist øge hundens selvsikkerhed (succesoplevelser) - men da vil der være tale om en decideret behandling af årsagerne og det er et helt kapitel for sig (mere om det en anden gang!!).

Tryghedsøvelsens tilstedeværelsesøvelse

Tryghedsøvelsen består af 2 dele:

- **Tilstedeværelses-øvelsen:** som er den del, hvor hunden lærer tryghed ved at kurven eller tæppet er det næstbedste sted i verden og at hunden roligt kan blive her/søge hertil = **TRYGHED**. Ejeren er til stede her = **KONTAKT**. Dvs. via kontakten opbygges trygheden til et **nærmere afgrænset område**.
- **Fraværsøvelsen:** som er den del, hvor hunden trinvist lærer at det er helt ok at ejeren går fra den = **TRYGHED**. Dvs. når hunden har opbygget tryghed til det nærmere afgrænsede område, opbygges der tryghed omkring **det at blive ladt alene**.

Fordelen ved at træne del 1 på et tæppe er at dette herefter nemmere kan flyttes med overalt (når hunden skal passes af andre, ejer/hund er på besøg, flyttes til hjemmets afgrænsede områder (et afgrænset område i sofa, seng, kurv ...) som er så vigtigt at få etableret, såfremt man ønsker en hund, der accepterer og respekterer én selv som den med det overordnede overblik. Det kan altså (men ikke med alle hunde- det er individuelt) være ok at hunden ligger i sengen, men på sit afgrænsede område = tæppet (en hundekurv er ikke altid nem at få plads til i sofaen - derfor tæppet).

- Er hunden meget tryghedssøgende: **GØRES BEGGE DELE** (tæppe + kurv) separat, dvs. først trænes på tæppe ude på gulvet og herefter forfra med tæppet i kurven.
- En mere overlegen hund: **KAN BEDRE KLARE** flyt til andre steder og derfor kan man nøjes med primært at træne øvelsen i kurven med tæppet heri, dvs.

ad én omgang.

- På tæppe og herefter forfra med tæppe i kurv eller
 - Direkte i kurv med tæppet ilagt.
- 1) Sid med hunden ude midt på gulvet at lav strygninger op og ned langs hundens sider. Start fra nakke til lår. Tæl langsomt til 10-12 før man når til låret. Sørg altid for at have én hånd på hunden, f.eks. på panden, brystet eller lænden. Sig samtidig "Rolig". Gentag strygningerne mellem 3-5 gange pr. side. Gentag dette i et par dage.
 - 2) Læg tæppe (eller kurv med tæppe) ude på gulvet og overfør "Rolig-øvelsen" herpå/heri. Gentag dette i et par dage.
 - 3) Nu skal hunden lære hvad stedet er: Sig "Tæppe" + "Rolig" og Rolig-øvelsen foretages. Gentag dette i et par dage.
 - 4) Nu skal hunden så småt lære at man bevæger sig "lidt væk". Først gentages pkt. 3 og herefter stadig med hånden hvilende på hunden bevæger man sig lidt væk (kroppen flyttes lidt). Læg eventuelt en godbid, bideben, legetøj eller endnu bedre en T-shirt som man har sovet med og som dufter rigtig godt af én selv. Hvis hunden rejser sig siges "nej" (**stille og roligt - kan man ikke beherske sig verbalt, må "nej" ikke bruges. I stedet indlæres f.eks. "forkert"**) og den guides tilbage til liggende stilling. Hunden må gerne bevæge sig på stedet, men ikke væk fra stedet (dette gælder kun under indlæringen af stedet, for at hunden skal forstå at det er dette sted trygheden findes - når indlæringen er etableret, må hunden selvfølgelig godt bevæge sig rundt, men skulle så gerne betragte stedet som tryghed og søge det efter behov).
 - 5) Trinvist rykker man længere og længere væk (brug Ja og Nej):
 - 🐾 1 skridt:
 - 10 sekunder
 - 20 sekunder
 - 30 sekunder
 - 60 sekunder
 - 🐾 2 skridt:
 - 10 sekunder
 - 20 sekunder
 - osv. og indtil man er ved udgangen af lokalet.
 - 1) Hvis hunden blunder og hører en lyd, er det ok at rejse sig.

- 2) Hvis hunden ligger og stirrer = utålmodig, går man hen og støtter hunden med at slappe af (Rolig-øvelse).
- 3) Nu bliver hunden tilbage og man går ud og laver en kop kaffe (ikke noget med lukkede døre). Hunden skal have fuld forståelse for at tæppet/kurven er dejligt (aldrig et fængsel) og dermed ensbetydende med tryghed.

Tryghedsøvelsens fraværsøvelse

Det forudsættes at hunden er fortrolig med Ja/Nej-øvelsen og øjenkontaktøvelsen.

- 1) Hunden er på tryghedsstedet (man har sagt "Tæppe").
 - Lav strygninger og sig evt. "Rolig", ros og giv godbid.
 - Gå 2 skridt væk og smid godbidder, afvent at hund er rolig, sig "Søge".
- 2) Man kalder hunden tilbage til tryghedsstedet (sig "Tæppe")
 - Gå lidt længere væk og smid nogle godbidder, sig "Søge".
- 3) Som pkt. 2 blot længere og længere væk. Når hunden er helt sikker, medens man er i rummet, udvides øvelsen til næste rum (MED ÅBEN DØR).
- 4) Udvidelse af pkt. 3 til at det kan gøres i alle rum, hvor hunden må færdes.
- 5) Igen siges "Tæppe" og hunden er på stedet. Man kaster godbidder og går ud ad døren og lukker den halvt i og siger "Søge". Er hunden i denne situation utryg, må man gå et trin tilbage og starte der. Man går ind og får øjenkontakt, giver godbid eller kærtegn (hvad der nu virker bedst som positiv forstærkning).
- 6) Som pkt. 5, nu er døren blot så lidt på klem at ejer kan se hund, men hund kan ikke se ejer.
- 7) Som pkt. 5, men nu udvides tiden før man går ind:
 - 1 minut
 - 2 minutter
 - 5 minutter
 - 10 minutter
 - 15 minutter
 - 20 minutter
- 8) Nu er hunden vant til at vi går og vi er parate til at bearbejde nøglestimuli:

nøgler, sko, frakke, går stresset rundt, slukker for radioen (ejer ved bedst sit eget ritual). Mange hunde reagerer med eventuel angst allerede når man forbereder sig på at tage af sted. Vi laver her kontrakonditionering på nøglestimuli. Vi siger "Tæppe" og rasler med nøglerne og lægger dem igen (roser hunden ved accept) og går herefter hen til hunden og giver godbid, stryger indtil hunden ikke længere reagerer på lyden/bevægelsen/adfærden. Dette gøres med alle relevante nøglestimuli.

9) Nu gennemføres alle ovennævnte ritualer med døren på klem, ganske som pkt. 7. Eventuelt anvendes klik-træning for at ligge mere og mere tid + afstand på:

- Klik ved ordet "Søge"
- Klik for at løbe tilbage til tryghedssted
- Gå hen til hunden, giv godbid + eventuelt strygninger.

10) Som pkt. 9, blot med lukket dør. Vi kan nu ikke mere tjekke. Man kan høre om hunden rejser sig. Forsvind stille væk i 30 minutter:

- Hunden afventer nu at ejer går for at kunne få lov til at Søge
- Nogle hunde rejser sig, når de hører ejeren går, det er ok og ejer kan intet gøre. De fleste hunde går nu selv tilbage og Søger og derefter til tæppet, fordi det er trænet så intensivt (kontakt/tryghed).
- Nogle går lidt rundt og snuser efter ejer og herefter går de tilbage til tæppet.

11) Ejer kommer hjem efter 30 minutter:

- Hej, Hej
- "Tæppe", "Rolig", strygninger, godbidder - ejer er glad, rolig og ikke afvisende.

12) Nu går ejer:

- $\frac{3}{4}$ time
- 1 time
- $1 \frac{1}{4}$ time
- $1 \frac{1}{2}$ time
- 2 timer
- $2 \frac{1}{2}$ time
- 3 timer
- $3 \frac{1}{2}$ time
- 4 timer osv. med $\frac{1}{2}$ times intervaløgning.

Godbidderne smides altid i det rum, hvor tryghedsstedet (tæppet) er placeret!

- 13) Man sørger altid for at hunden er mentalt og fysisk stimuleret i dagligdagen. Herudover er det ekstremt vigtigt at hunden specielt er mentalt mættet, før man forlader den - en god og nem løsning er at lade hunden søge sit foder eller v.h.j.a. aktiveringskugle eller lignende, altså noget ejer igangsætter, men ikke nødvendigvis behøver at deltage i - det skal min. tage 20 minutter!!
- 14) Bach "Stress Af" dråber 7 dråber forebyggende, dvs. 1 time + $\frac{1}{2}$ time + $\frac{1}{4}$ time før hver træningsepisode. Hver enhver utryghed suppleres akut med 7 dråber med et interval på 5 -10 minutter indtil bedring ses.

EN HVALP, ER BARE EN BABY, DER IKKE BRUGER BLE!

I Pampers er der kugler og det er ikke behageligt at sidde på.

Vi vovser er klogere end som sådan ☺

RENLIGHEDSINDLÆRING

Årsagen til at mange mennesker står helt uforstående overfor at en hvalp ikke bare er renlig, er at det er helt indlysende for os mennesker at skelne mellem inden døre og uden døre. Hunde på den anden side - selvom de kan lære at skelne mellem disse, fordi det bliver trygt og forstærket - kommer ikke nødvendigvis til samme konklusion som ejeren. Vi tror også at hunden kan lære, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert, men det hunden i virkeligheden lærer - via operant og klassisk betingning - er, hvor der er trygt/sikkert, hvor der er utrygt/farligt samt, hvad der er godt og dårligt.

Lad os kigge nærmere på en typisk indlæring af renlighed; de første 12 afleveringer fra Gustav, som netop er kommet til sit nye hjem:

<u>Gustavs adfærd</u>	<u>Situation</u>	<u>Gustavs oplevelse</u>
Afleverer i entreen	Klinker, ejer ej til stede	Blæretømning
Afleverer i stuen	Tykt tæppe, ejer til stede	Skæld ud, forskrækkelse
Afleverer i haven	Græs, ejer til stede	Blæretømning, Ros, Godbid
Afleverer i stuen	Tykt tæppe, ejer til stede	Skæld ud, forskrækkelse
Afleverer i entreen	Klinker, ejer til stede	Skæld ud, forskrækkelse

Afleverer i haven	Græs, ejer til stede	Blæretømning, ind igen
Afleverer i haven	Græs, ejer ej til stede	Blæretømning
Afleverer soveværelse	Tykt tæppe, ejer til stede	Skæld ud, forskrækkelse
Afleverer i spisestue	Hjørne, klinker, ejer til stede	Skæld ud, forskrækkelse
Afleverer i spisestue	Under bord, ejer ej til stede	Blæretømning
Haven, ingen aflevering	Græs, ejer til stede	Tages med ind igen
Afleverer i kælder	Sofa, ejer ej til stede	Blæretømning

Set fra ejerens synspunkt, var der kun 3 uheld:

- 1) Den første i entreen
- 2) Den under bordet i spisestuen
- 3) Den i kælderen på sofaen

Alle de øvrige blev opdaget og straffet, eller aflevering skete på det ønskede sted (haven).

MEN hvad lærte Gustav?

Det er muligt at Gustav lærte at alle steder inden døre er farlige steder og at græs er sikkert.

Det er lige så tænkeligt at Gustav lærte at soveværelse og stue er farlige steder, spisestuen er farlig medmindre man er under bordet, og græs, sofa, kælder er - indtil videre - trygt og sikkert.

Det eneste der er sikkert er; at det aldrig er farligt, når ejer ikke er til stede, og farligt i cirka halvdelen af tiden når ejer er til stede.

Hvis du nu var Gustav, og skulle indsætte din indsats, ville du højst sandsynligt gøre alt for at holde dig når ejeren var til stede - også i haven - og så i stedet ubeset smutte ned i kælderen, hvor der er trygt og ufarligt.

Hypotesen "det er altid trygt og ufarligt at gøre det, når man er alene" vil vise sig at være rigtig!!

Det der mangler er en solid, massiv, positiv, og aktiv baggrundshistorie over forstærkede og belønnede forsøg på det ønskede sted (haven/udenfor). Dette vil ikke bare fjerne uheldene, men også etablere belønning både for så vidt angår ejerens tilstedeværelse og det ønskede sted (udenfor).

Denne massive, aktive, positive og solide baggrund mangler ofte. Ejere tror at hunden har lært noget efter bare 2-3 korrekte forsøg, men dette er bare en dråbe i Atlanterhavet, dvs. undertræning (manglende socialisering).

Hvalpe er som menneskebørn. De kan ikke fysiologisk styre blæretømningen, idet nerverne til kontrollen heraf ikke er fuldt udviklede før omkring 6-10 måneders alderen (race-, køns, og situationsbestemt (må/må ikke i forhold til hundens verdensopfattelse)). Børn har ble på op til 1½-4 års alderen, men det har hundehvalpe ikke. Anatomisk er det dog nøjagtig den samme proces, der skal gennemleves.

Garantien for succes består ganske enkelt af 2 ting:

- 1) Ejer er altid til stede og kan give hunden feedback på dens adfærd
- 2) Ejer skal altid være den gode foregangsmand/kvinde og give positiv forstærkning

For at kunne give feedback hver eneste gang, og for at kunne optræde som den gode, er det nødvendigt, at arrangere at aflevering sker udenfor: Man må være til stede når hunden er udenfor, således at man positivt kan forstærke hunden med den korrekte timing (ros + godbid). Man har også behov for at forebygge at uheld sker indenfor. "Hver eneste forsøg på aflevering der forebygges inden døre, er opsparing på succeskontoen til det ønskede sted (udenfor)", dvs. endnu en mulighed for at betinge aflevering uden døre via belønning, og for at være den gode på én og samme tid.

"Ved hvert uheld inden døre, mistes en mulighed for betingning uden døre".

Indlæringsprocedure:

Sørg for at få opbygget en belønningsbaggrund ved at tage hunden med ud til samme sted med regelmæssige mellemrum, og beløn med både ros og godbid (ros meget behersket/roligt (hvalpen må hverken blive så glad, ivrig eller overrasket

over rosen, at den holder op med at aflevere), når hvalpen begynder og giv godbid straks den er færdig). Lad hundens ekskrementer blive liggende på stedet. Det er tvingende nødvendigt at man er til stede sammen med hunden. Stedet må ikke være et sted der besøges af andre hunde (derfor:

- 1) har man have, er haven det bedste valg i starten). En hvalp MÅ IKKE aflevere oveni en ældre/højere rangerende hunds afleveringer (og det er den født til at kunne lugte sig frem til). Det er ikke noget vi mennesker kan styre, sådan er hvalpen bare født til at opføre sig. Tag altid hunden ud efter søvn, leg, mad. Cirka efter hver 1½-2 timer, og ønskes meget hurtigere resultater (på hjemmefronten), ja så gælder dette tidsinterval også om natten og så er det bare at stille vækkeuret hertil døgnet rundt. Man kan nå langt ved at opretholde dette tidsinterval i alle dag- og aftentimerne og så gå ud 2 gange over natten.
- 2) Sker uheld inden døre, må man aldrig skælde ud, presse hundens næse ned i det, eller på anden måde forulempe hunden. Man tørrer blot op. Det sted hvor uheldet er sket afvaskes med R-10 (Matas eller dyrlæge) eller Rodalon (den med blå streg), således at hvalpen ikke kan dufte sig selv her mere, dvs. forebyggelse af præference. Skal hvalpe lave noget, starter de ofte med at søge, snuse og/eller gå i ring omkring sig selv. Man kan også belønne hunden ved at gå en tur med hunden straks efter den har afleveret på det ønskede sted. Dette kan gøre at hunden hurtigere afleverer. De fleste mennesker gør det modsatte; de går tur med hunden i håb om at den afleverer, og derefter kan gåturen slutte, og man går straks inden døre. Hunden lærer her at det at aflevere betyder slut på gåturen, og derfor forsøger den at holde sig. Dette er ikke af trods eller overvejelser, men en simpel indlæringslov. Derudover er der alt for mange nye, spændende indtryk på en gåtur, og så "glemmer" hvalpen at aflevere. Derudover er der jo også den medfødte lov om at hvalpe ikke afleverer steder hvor højere rangerende individer har afleveret, og dette hænger ganske enkelt sammen med overlevelse.
- 3) Hvis man vil have sin hvalp i bur om natten, skal hvalpen have lært at et bur er noget trygt; dvs. man sætter ikke bare en hund ind i et bur og lukker!! Dette skal indlæres. Det er nemt fordi hunden er et huledyr. Selvfølgelig skal hvalpen altid være tæt på ejer til start, og kun trinvist flyttes længere og længere mod soveværelsets udgang i takt med udelukkende succesoplevelser. Man parkerer aldrig en hvalp i et andet rum, før det er indlært som tryghedsskabende for hunden.
- 4) En tommelfingerregel er at en hund er renlig når den er 6-7 måneder gammel. Dette er køns, race-, og situationsbestemt. Det kan tage længere tid med

hanhunde i forhold til tæver. Jo tættere vi kommer på kønsmodenhed, jo mere søger hunden også selv at aflevere udenfor eget territorium. Jo mere fuldendt anatomisk, fysiologisk, mentalt, og fysisk hunden er, jo mere renlig er den, hvis der er sket en massiv positiv baggrundshistorie. Renlig vil sige på hjemme territoriet, og ikke nødvendigvis når hunden tages med ud til fremmede eller på hotel, og lignende. Går man ud hver anden time døgnet rundt de første 14 dage, vil man i langt de fleste tilfælde have en "renlig" hund, når den er 3 måneder, MEN ofte kun derhjemme!!

- 5) Har man fået en hund, der har lært at aflevere på aviser eller anden form for overfladepræference, kan det blive sværere at få hvalpen renlig. Hvis f.eks. der er tale om aviser, kan man ikke trin for trin afbetinger dette, for at undgå at hvalpen søger lignende overflader inden døre (tæpper, tøj). Afbetinger man ikke, men gør brug af avis, kan man risikere at skulle medbringe en avis og dette er ikke særligt hensigtsmæssigt i al fremtid. Det bedste er dog bare at gøre brug af det fornævnte og ikke etablere disse mellemstationer! Dog kan ideen med avispræference være en fantastisk hjælp til meget usikre hunde, således at de har den fornødne tryghed til at turde aflevere udenfor eget territorium. Der er tillige her - som med alt muligt andet - både fordele og ulemper. Man afbetinger således: f.eks. fra avis:
- Læg en avis og gør den (meget trinvist og langsomt) mindre og mindre, tyndere og tyndere og tættere og tættere på den dør, hvalpen skal ud ad.
 - Sørg for at afslutte denne proces med et lille stykke avis udenfor, således at der sker gradvis overgang til græs, jord, fliser, asfalt mv.
 - Husk: Afvask overflade inden døre med R-10 eller Rodalon der hvor avisen er.
- 6) Pas på med at hunden ikke får præference for kun at ville aflevere på eks. græs.
- 7) At hunden er renlig hjemme, betyder ikke at den generaliserer. Ros + godbidsprincippet skal også overføres til alle mulige andre ønskede steder i laaaaaaaaang tid, og mange, mange repetitioner. Ved straf (herunder skæld ud), når der tales om basale behov, dvs. indlysende rettigheder for individet, opnår man kun én ting; individet gør alt for at undgå straffen, men udfører adfærden alligevel. Overført til vores verden: "Du kører for hurtigt i din bil, du får en bøde, bliver irriteret og kører pænt den næste uges tid. Herefter kører du igen som du plejer, men er nu bare mere opmærksom på fælderne der udløser bøden, som f.eks. kassevogne der er parkeret strategiske gode steder osv." Eller: "Du ville næppe holde op med at opsøge store porcelænskrukker med vand i til dine afleveringer, selvom du blev straffet gang på gang. Du ville bare sørge for at smutte derud, når det der straffede sig ikke var til stede eller med andre ord, du begynder ikke at holde med at aflevere, fordi en anden

mener du skal det - VEL? For dig er det en ganske almindelig rettighed som menneskeracen har." Vi indlærer faktisk også vore børn at den der porcelænskrukke med vand i er det ønskede sted for denne rettighed og dette basale behov. Vi indlærer skam også dette trinvis fra ble til potte til toilet med børnesæde og lille skammel for at kunne hoppe derop. Vi forventer på ingen måde at barnet bare gør det!! Overlades et barn til egen vurdering heraf, ville det højst sandsynligt lave i bukserne i meget længere tid end hvis vi guider via hundredvis af repetitioner på vej mod målet. Mange børn som er ude at lege - og er ellers helt renlige - tisser hellere i bukserne end at løbe ind fordi, ellers er de bange for at legekammeraterne ikke gider dem, når de kommer ud igen!! - man forsøger at holde sig, fordi der er noget der er mere spændende.

Held og lykke med resultatet, og husk endelig:

- Tænk positivt
- Regel nr 1: Ro
- Regel nr 2: Irritation

Hvis du nærmer dig regel nr. 2, fokuseres der udelukkende på regel nr. 1, dvs. alt andet slippes, og du koncentrerer dig kun om at finde ro...